

Teamspel: de geldzaak

 45 min

Veel Nederlanders hebben financiële zorgen. Er is dus een grote kans dat jij als leidinggevende weleens met financiële stress bij je medewerkers te maken krijgt. In veel gevallen kan je medewerker niet zoveel aan de oorzaak doen, maar gelukkig wél aan de oplossing. En dat geldt ook voor jou als leidinggevende.

De belangrijkste manier om iemand te (kunnen) helpen is **het bespreekbaar maken** van het onderwerp financiële zorgen. Dat hoeft zeker niet altijd beladen of heftig te zijn. Het is goed om je medewerkers te laten beseffen dat er altijd hulp is. En dat financiële zorgen niets is om je voor te schamen. Als dat lukt, kan je medewerker eerder aan de bel trekken als het financieel lastiger wordt. En grotere zorgen voorkomen!

Hoe maak je dit onderwerp bespreekbaar en 'normaal'?

Eigenlijk is het antwoord simpel: door het er met elkaar over te hebben. Dat kan in een 1-op-1 gesprek met je medewerker, maar ook in het team. Met de meeste financiële vragen of zaken hebben namelijk ál je medewerkers te maken. Zo maak je het onderwerp laagdrempeliger en 'normaler'.

Ronde 1: Wist je dat..

5 vragen

Ronde 2: Hoe zit het bij jou?

10 stellingen

Meer over dit teamspel

Het spel is opgedeeld in twee rondes. De eerste ronde zorgt voor meer bewustwording over het onderwerp financiële stress. De tweede ronde geeft je medewerkers meer inzicht in hun persoonlijke situatie. Als leidinggevende ben jij de spelleider, maar **je doet zelf ook mee**. Hierdoor voelen je medewerkers zich veiliger.

De voorbereiding

Vorbereiding

1. Jij bent straks de spelleider. Lees daarom van tevoren de voorbereiding én het spelverloop goed door. Vooral bij de uitleg van de vragen is het belangrijk dat je de tekst al kent. Zo hoef je minder voor te lezen en houd je de aandacht bij het team.
2. Zorg voor een ruimte met een kring van stoelen. Tafels zijn niet nodig, deze kun je eventueel aan de kant schuiven.
3. Het enige wat je verder nodig hebt is een groot stuk papier of whiteboard. Hier schrijf en teken je de vier antwoordmogelijkheden voor ronde 2 op. Op de laatste pagina staat ook een printbare versie, als dat makkelijker werkt.

Teken dit voorbeeld na, inclusief de cijfers:

Ronde 1: Wist je dat..

Start van de eerste ronde: 'Wist je dat..'

- Jij als leidinggevende leest de vraag op.
- Je medewerkers antwoorden door een schatting te roepen.
- Daarna geef je het antwoord, meer uitleg en stel je een vervolgvraag.

Ben je klaar voor ronde 1? Daar gaan we.. !

Vraag 1: Hoeveel Nederlanders hebben geen spaargeld?

Zijn dat duizenden mensen, tienduizenden... ? Wat gok je?

Voorbeelden om **door te vragen**: *Heb je zelf ook weleens meegemaakt dat je geen spaargeld had? Wie herkent dit? Wat heb je toen gedaan?*

Antwoord vraag 1: Het goede antwoord is: ongeveer 5 miljoen mensen.

Zij hebben geen buffer om financiële tegenslagen op te vangen. In het geval van onverwachte gebeurtenissen kunnen zij hun rekeningen steeds moeilijker, of niet meer, betalen. Denk daarbij aan een auto die kapot gaat, een stijgende energierekening, of aan extra kosten bij een scheiding of de geboorte van een kind.

Ronde 1: Wist je dat...

Vraag 2: Waar of niet waar?

In veel gevallen ontstaan geldproblemen door het maken van verkeerde keuzes.
Is dit waar of niet waar?

Voorbeelden om **door te vragen**: *kun je je voorstellen dat zo'n grote levensgebeurtenis ook financieel veel invloed heeft? Waar zou je dat vooral aan merken, denk je? Nu je dit weet, wat vind je van mensen die geldproblemen hebben?*

Antwoord vraag 2: Het goede antwoord is: niet waar.

Voor 60%* van de mensen met geldproblemen is de oorzaak een grote verandering in hun leven. Bijvoorbeeld een onverwachts ontslag, een scheiding of een ziekte. Je bent zeker niet altijd zelf de oorzaak van financiële stress. Maar gelukkig kun je bijna altijd een oplossing vinden als je op tijd aan de bel trekt.

Vraag 3: Hoeveel procent van de Nederlandse huishoudens heeft één of meerdere betalingsachterstanden?

Dat betekent dat je rekeningen niet meer betaalt.

Voorbeelden om **door te vragen**: *vind je dit veel of weinig? En waarom? Ken je iemand die dat weleens heeft gehad?*

Antwoord vraag 3: Het goede antwoord is: 1 op de 3 huishoudens (33%)*.

En 1 op de 5 huishoudens heeft zelfs matige tot ernstige geldproblemen.

*Bron: Wijzer in Geldzaken.

Ronde 1: Wist je dat..

Vraag 4: Waar of niet waar?

Je kunt financiële stress bij iemand herkennen.
Is dit waar of niet waar?

Voorbeelden om **door te vragen**: hoe zou je ermee omgaan als je zoiets ziet bij een collega? En wat zou je willen dat collega's bij jou doen of vragen als jij die signalen afgeeft? Willen we hier iets over afspreken?

Antwoord vraag 4: Het goede antwoord is: waar.

Er zijn zeker signalen van financiële zorgen die je kunt herkennen. Een belangrijk signaal is: iemand gedraagt zich anders dan daarvoor. Andere voorbeelden: iemand gaat niet meer mee naar werkuitjes of vraagt vaak om geld te lenen.

Vraag 5: Welke lichamelijke klachten kan iemand krijgen die zich veel zorgen maakt over zijn of haar financiële situatie?

Waar voel je dat aan in je lichaam?

Voorbeelden om **door te vragen**: wat vind je ervan dat iemand met geldzorgen lichamelijke of mentale klachten ontwikkelt? Kun je je daar iets bij voorstellen? En waarom?

Antwoord vraag 5: De goede antwoorden zijn: hartkloppingen, hoge bloeddruk, hoofdpijn en slecht slapen.

Maar ook mentaal kun je klachten krijgen, en deze signalen kun je als collega's soms herkennen. Denk aan: concentratieverlies, lusteloosheid, angstig zijn en veel piekeren.

Ronde 2: Hoe zit het bij jou?

Start van de tweede ronde: 'Hoe zit het bij jou..'

- Introductie: je toont de vier antwoordmogelijkheden die jij op een bord of vel papier hebt getekend (voorbereiding). Je legt uit dat jij stellingen voorleest, en aftelt van 4-3-2-1. Daarna steekt iedereen één, twee, drie of vier vingers op - die aangeven welk antwoord ze kiezen.

1. Jij als leidinggevende leest de stelling op. **Belangrijk:** je doet zelf ook mee!
2. De medewerkers antwoorden door één, twee, drie of vier vingers op te steken.
3. Daarna heb je het er met elkaar even over. Je stelt vragen zoals: *Waarom heb je dit cijfer geantwoord? Is dit weleens anders dan dat het nu is?*

Klaar voor ronde 2, de laatste ronde?

Stelling 1: Ik kan mijn energierekening altijd prima betalen.

Stelling 2: Ik denk tegenwoordig langer na over waar en hoeveel boodschappen ik koop.

Stelling 3: Ik houd geld over aan het einde van de maand.

Stelling 4: Ik doe altijd mee als er iets leuks op het werk wordt georganiseerd.

Stelling 5: Ik pak altijd de auto of motor als ik die nodig heb, maakt niet uit hoe duur de brandstof is.

Ronde 2: Hoe zit het bij jou?

En de laatste paar stellingen..

Stelling 6: Ik ben voor een bepaald doel aan het sparen.

Stelling 7: Ik zou minder willen gaan werken.

Stelling 8: Ik ben bewust bezig met mijn pensioen.

Stelling 9: Ik heb een duidelijk beeld van mijn financiële toekomst.

Stelling 10: Ik hoef niet zo op mijn geld te letten.

De afsluiting

Misschien is dit de eerste keer dat jij als leidinggevende het onderwerp geld bespreekt. Dat kan onwennig zijn, spannend en moeilijk. En dat is helemaal oké. Wees je er vooral van bewust dat het praten over geld, zoals met deze oefening, dingen kan losmaken in de groep. Je medewerkers gaan erover nadenken, krijgen meer inzicht in hun collega's en zullen er waarschijnlijk nog over napraten.

Zo sluit je de oefening af:

- Bedank iedereen met een **compliment** voor de openheid en de bereidheid om mee te doen.
- Vraag of er nog dingen zijn die iemand wil bespreken. Zijn er nog vragen die iemand wil stellen, aan de groep of aan een persoon?
- Vraag wat iedereen van de oefening vond. *Hoe was het om wat meer over geld te praten? Wat heeft je verbaasd? Wat vond je fijn?*

En om nog extra te benadrukken:

- Geef aan dat het **géén alarmbellen** zijn als iemand bijvoorbeeld een keertje niet meegaat naar een uitje, of niet wil of kan meebetalen aan een cadeau. Het gaat erom dat we op elkaar letten als financiële zorgen tot stress gaan leiden, wat ook op het werk zichtbaar wordt. Als dat zo is, kan er bijna altijd een oplossing worden gevonden. Soms helpen meer inzicht en overzicht al. Dat brengt de rust in je hoofd terug.
- Bespreek ook mogelijkheden die je medewerkers hebben om hun **toekomst** financieel te plannen. Bijvoorbeeld of ze minder kunnen gaan werken en hoe het zit met hun pensioen. Er zijn genoeg mogelijkheden om daar meer overzicht en inzicht in te krijgen. Zo weten je medewerkers beter wat ze kunnen verwachten. Dat geeft ze vaak een fijn en veilig gevoel.

Later, tijdens een 1-op-1 met je medewerker: *Wat vond je van de oefening? Welk gevoel heeft het je gegeven of wat heeft het je opgeleverd? Door ook financiële zaken te (kunnen) bespreken krijgen je gesprekken meer diepgang en openheid. Stel zoveel mogelijk open vragen zodat je medewerker zelf kan aangeven wat hij of zij wil bespreken. Respect voor de grenzen van je medewerker blijft, zoals altijd, essentieel.*

Printversie - Ronde 2 antwoordmogelijkheden

Ik kan het **wel &
ik wil het ook **wel****

Ik kan het **niet,
maar ik wil het **wel****

Ik kan het **wel,
maar ik wil het **niet****

Ik kan het **niet
& ik wil het ook **niet****